

LEAF - ZNANJE O EKOSISTEMIH IN GOZDOVIH

PROGRAM ZNANJE O EKOSISTEMIH IN GOZDOVIH

Program Znanje o ekosistemih in gozdovih

je v Sloveniji namenjen vrtcem, osnovnim in srednjim šolam, kot tudi fakultetam. Program spodbuja okolijsko izobraževanje skozi ozaveščanje otrok, mladine, učiteljev in širše skupnosti.

Program LEAF se je oblikoval leta 1999 iz norveškega projekta Gozd v šolah na Norveškem, Švedskem in Finskem pod okriljem organizacije FEE. Program LEAF ima svoj sedež v Kopenhagenu, od leta 2014 pa s strani FEE poteka tudi mednarodno koordiniranje. Mednarodni upravni odbor (ISC) vključuje predstavnike FEE in držav ustanoviteljic.

V programu LEAF sodeluje 28 svetovnih držav, od leta 2015 tudi Slovenija. Program se dopolnjuje z Izobraževanjem za trajnostni razvoj (ESD), Svetovnim akcijskim programom (GAP) in z Cilji novega trajnostnega razvoja (SDGs).

Namen programa LEAF

- Spodbujanje učenja na prostem in praktičnih izkušenj, kar omogoča učencem povezovanje z naravo.

Cilji programa LEAF:

- Povečanje ozaveščenosti in znanja o ključni vlogi gozdov za trajnostno življenje na našem planetu.
- Spodbujanje dejavnosti, ki učencem pomagajo doseči višjo raven okoljskega zavedanja ne glede na starost in predhodno znanje.
- Zagotavljanje, da učenci uživajo v naravi, jo doživljajo in opazujejo, ter razvijajo pozitiven odnos do okolja in gozdov.
- Razumevanje ekološke mreže in procesov v naravi, kar vodi do boljšega razumevanja naravnih procesov.
- Razumevanje interakcije med človekom in naravo ter vseh funkcij, ki jih gozdovi izpolnjujejo za ljudi (kulturnih, ekoloških, ekonomskih in socialnih).
- Usposabljanje učencev za sprejemanje odločitev glede okoljskih vprašanj in prevzemanje odgovornosti za svojo prihodnost.

IZVEDENE DEJAVNOSTI EKOŠOLE

- **Priprava okvirnega terminskega plana aktivnosti in dogodkov.**
- **Predstavitve aktivnosti programa LEAF na konferenci koordinatorjev programa Ekošola** 21. in 22. avgusta v Čatežu. Prvi dan konference je bil namenjen vrtcem, drugi dan osnovnih in srednjim šolam ter fakultetam. Skupno je bilo prisotnih 388 koordinatorjev. Tako pri vrtcih kot šolah so mentorji predstavili primere dobre prakse.
 - <https://ekosola.si/konferenca-koordinatorjev-za-vrtce-2023-2024-predstavitve-in-fotografije/>
 - predstavitveni video: <https://video.arnes.si/watch/bb8xmj12m4>
- **Priprava predstavitvenega PPT za mentorje:** <https://ekosola.si/wp-content/uploads/2023/08/LEAF.pdf>. Objava gradiv.
- **Priprava spletne strani** programa LEAF (<https://ekosola.si/znanje-o-gozdovih-23-24/>).
- Priprava gradiv za mentorje in učence: **Gozdne skrivnosti: skrita voda.**
- **Pomoč, podpora, usmerjanje in sodelovanje z mentorji.**
- **Sodelovanje z mladimi poročevalci za okolje**, <https://ekosola.si/naj-prispevki-mladih-porocevalcev-2023-2024-v-sloveniji/>
- **Sodelovanje na mednarodni konferenci Mladi v programu Ekošola za trajnostno družbo**, 25. maj 2024. Na konferenci je več kot 150 mentorjev iz Slovenije, hrvaške, Nemčije in Ekvadorja prisluhnilo 118 primerom dobrih praks. <https://ekosola.si/mednarodna-konferenca-mladi-v-programu-ekosola-za-trajnostno-druzbo/>.
- **Spodbujanje izvajanja gozdnih ciklov** (ustanovitev skupine za gozdove, plan dela in raziskovanje, obisk gozda minimalno 2x letno, minimalno 3 sejavnosti povezane z gozdom, preverjanje in poročanje, obveščanje in vključevanje, gozdna listina).
- **Oblikovanje, izvedba, ocenjevanje likovno - literarnega natečaja "Gozd in podnebne spremembe"**. Prejeli smo več kot 600 izdelkov iz 114 ustanov. <https://ekosola.si/nagrajenci-likovno-literarnega-natecaja-gozd-in-podnebne-spremembe/>
- **Priprave in objave** novic, natečajev ... na spletni strani Ekošole in Facebooku. Zbiranje, urejanje, ocenjevanje poročil, praks, izdelkov ... in objav.
- **Aktivnosti v mednarodni mreži LEAF**, sodelovanje na konferenci, poročanje in statistike v Podio.
- **Priprava Zaključnega poročila** za šolsko leto 2022/ 2023.

SODELUJOČI V PROGRAMU LEAF

GLEDE NA ODDANA PISNA POROČILA	ŠTEVILO
IZOBRAŽEVALNE USTANOVE GLEDE NA ODDANA POROČILA	92
MENTORJI GLEDE NA ODDANA POROČILA	713
OTROCI, UČENCI, DIJAKI GLEDE NA ODDANA POROČILA	7.951
PRVIČ KONČALI GOZDNI CIKEL PODELITEV PLAKETE IN LISTA Z LETNICO	14
PONOVNO KONČALI GOZDNI CIKEL PODELITEV LISTA Z LETNICO IN PRIZNANJA	50
PRIZNANJE ZA SODELOVANJE PODELITEV PRIZNANJA	26

Mentorji so oddali **100 pisnih poročil**. Glede na pisna poročila je v programu LEAF sodelovalo **več kot 1400 mentorjev** ter **več kot 15 000** otrok, učencev in dijakov.

V Ekoportalu je o opravljenih dejavnosti programa Znanje o gozdovih poročalo **221 ustanov** (97 OŠ, 107 vrtcev, 17 SŠ). V dejavnostih je sodelovalo **1.540** mentorjev in **16.796** otrok ter mladih.

14 ustanov je letos **prvič končalo gozdni cikel**, zato **prejmejo mednarodni certifikat - leseno plaketo Programa LEAF**.

50 ustanov je **ponovno izvedlo celotni gozdni cikel**, zato prejmejo nov lesen list za svojo plaketo.

26 ustanov, si je za svoje sodelovanje prislužilo **priznanje**.

V letošnjem letu je celotni gozdni cikel programa Znanje o gozdovih - LEAF izvedlo 66 slovenskih izobraževalnih ustanov. S tem so pridobili/podaljšali svoj mednarodni certifikat.

GOZDNI CIKEL

Za pridobitev mednarodne plakete (certifikata) LEAF - Znanje o gozdovih izobraževalna ustanova deluje po šestih korakih, opisanih desno.

Vsaka ustanova mora izvesti korake v GOZDNEM CIKLU:

1. **Ustanovitev skupine za gozdove** (»Kdo do dela kaj?«)
2. **Plan dela in raziskovanje:** izvedba ankete za učence (od 3. razreda dalje)
3. **Izvedba vsaj 3 dejavnosti** iz nabora idej ali po svoji zamisli **in obisk gozda vsaj dvakrat letno**
4. **Preverjanje in poročanje:** priprava poročila
5. **Obveščanje in vključevanje:** poskrbeti za vsaj eno javno objavo
6. **Gozdna listina:** po uspešno opravljenem projektu ustanova prejme plaketo

SPREMEMBA METODOLOGIJE PROGRAMA LEAF 2024/2025

Pedagoški cikel LEAF:

Pedagoški cikel LEAF je niz skrbno zasnovanih ukrepov, ki šolam pomagajo povečati uspeh njihovih ambicij LEAF. Metoda vključuje široko raznolikost posameznikov iz šolske skupnosti - učenci pa igrajo ključno vlogo v procesu.

Prva faza spodbuja mlade, da opazujejo naravo okoli sebe in se zavedajo stvari, ki jim običajno ne posvečamo pozornosti, kot so drevesa, ptice, žuželke ali interakcija med človekom in ekosistemom. Opazovanje je pomembna veščina za učenje, saj vodi do ugotovitev, postavljanja vprašanj in vzbuja zanimanje za nadaljnje raziskovanje.

V središču vsake aktivnosti LEAF bi morali učenci ceniti naravo in samostojno ali s pomočjo učitelja identificirati problem ali vprašanje za raziskovanje. To vprašanje je tisto, kar učenca vodi skozi naslednje tri faze.

Izobraževanje na prostem spodbuja samozavest in ustvarjalnost pri mladih, kar vodi do trajne motivacije za učenje. V drugi fazi pedagoškega cikla LEAF učenci poglobljeno raziskujejo naravo, iščejo informacije, analizirajo probleme ali pozitivne vidike ter načrtujejo rešitve. Ta proces vključuje aktivno učenje, kjer učenci prepoznajo orodja za reševanje problemov, postavljajo prava vprašanja, iščejo odgovore in vire ter vključujejo prave ljudi.

Na podlagi vprašanj, ki so jih učenci opredelili v prvi fazi, je treba vzpostaviti učni načrt, ki bo učencem olajšal proces odgovarjanja na vprašanja z raziskovanjem. Učni načrt naj bo povezan s temami LEAF in šolskim kurikulumom, da bo raziskovanje ekosistemov in gozdov skozi teme LEAF (glej naslednji razdelek) usklajeno s cilji učnega načrta.

ANALIZIRAJ

3

Ko učenci opazujejo in raziskujejo določeno temo, je pomembno, da analizirajo in razmišljajo o tem, kar so opazili in raziskovali, ter tako novo pridobljene informacije spremenijo v znanje. Ta proces pomaga učencem vizualizirati nove informacije in uporabiti kritično mišljenje za razumevanje osnovnih struktur, ki podpirajo življenje na Zemlji in zagotavljajo naše vsakdanje potrebe. Odkrijejo prepletenost življenja – medsebojno odvisnost.

V tretji fazi pedagoškega cikla LEAF morajo učitelji pomagati učencem pri obdelavi in sintezi informacij ter jih usmerjati k poglobljenemu razumevanju naravnih procesov in povezav med okoljem, družbo in gospodarstvom. Ko učenci analizirajo, je treba njihovo novo znanje uporabiti za spremembo vedenja in ukrepanje.

Funkcija in uspeh je zadnja faza pedagoškega cikla LEAF, katere cilj je, da učenci novo pridobljeno znanje spremenijo v dejanja in še naprej poglobljajo svoj odnos z naravo.

Funkcija ima lahko različne oblike, kot so zanimanje za rastlinstvo in živalstvo, storitveno učenje, trajnostna potrošnja in biogospodarstvo, preživljanje časa na prostem, sodelovanje pri akcijah za ohranjanje narave ...

Uspeh pomeni prevzemanje odgovornosti in ukrepanje za zagotavljanje trajnostnega razvoja za nas in okolje. Prav tako je to priložnost, da v poslanstvo LEAF vključimo druge (celotno šolo, lokalno skupnost) in jih povabimo k povezovanju z naravo.

Šole delujejo po metodologiji pedagoškega cikla LEAF, in ko ga uspešno zaključijo, zaprosijo za nagrado LEAF (plaketa LEAF). Nagrada se lahko obnavlja vsako leto.

4

FUNKCIJA & USPEH

DODATNE AKTIVNOSTI: nabor idej za izvedbo 3. točke v Gozdnem ciklu:

a) Pretežno zunanje dejavnosti:

- obisk gozda in izvedba aktivnosti v gozdu (obvezna aktivnost);
- obisk gozdne učne poti ali obisk gozdarja;
- obisk žage ali drugega obrata, povezanega z lesno-predelovalno industrijo;
- obisk lovca, izdelovalca domače obrti, mizarke delavnice, drevesnice ali podobnega po izboru šole;
- obisk muzeja lesarstva, arboretuma, botaničnega vrta ali druge primerljive ustanove;
- udeležba na sadnji mladih gozdnih dreves: vključevanje učencev v obnavljanje gozdov (zaželeno aktivnost).

c) Aktivnosti po lastni izbiri:

- aktivnosti po želji mentorja na temo gozda.

b) Delavnice in druge dejavnosti o gozdu:

- delavnice/učne ure o gozdu iz dosedanjega nabora ali svoje;
- izdelki iz gozda – ustvarjanje z materiali iz gozda ali na temo gozda;
- gozd v sliki in besedi – ustvarjanje na temo gozda;
- miti in legende o gozdu, pesmi, pravljice o gozdu;
- gozd skozi objektiv: izdelava videoposnetka ali razstava fotografij o gozdu;
- nenavadna drevesa v naši okolici (priprava zbirke zanimivih dreves v sodelovanju med šolami);
- gozd v tujih jezikih (izdelava slovarčka);
- izdelava knjige o gozdu, drevesih;
- izdelava herbarija, zbirke gozdnih plodov, storžev in drugega zanimivega materiala;
- orientacija v gozdu;
- vzgoja drevesnih sadik iz semena;
- gozdni pridelki: nabiranje kostanja, vršičkov.

PRIMERI AKTIVNOSTI Z USTANOV:

- priprava dni dejavnosti
- spoznavanje gozda prek čutil v vseh letnih časih
- gozdno gledališče, gozdni kamišiba, izvajanje gledaliških iger v gozdu
- izvajanje pouka v gozdu (gozdnih učilnicah)
- izdelava didaktičnih tabel (kaj je v gozdu, gozdne živali in rastline, gozdni plodovi in drevesa ...)
- izdelava gozdnih mandal, LandArt
- spoznavanje spravila lesa
- izdelava didaktičnih iger
- spoznavanje, učenje in prakticiranje gozdnega bontona
- odkrivanje in beleženje ekološkega stanja gozda
- branje literature o gozdu, gozdna knjižnica
- gozdne čistilne akcije
- sodelovanje z gozdarji na terenu
- razredne, šolske razstave
- raziskovanje značilnosti in vrst prsti
- ustvarjanje gozdnih piktogramov
- spoznavanje raznolikih ekosistemov
- postavljanje gozdnih zatočišč
- spoznavanje gospodarskega in ekonomskega pomena gozdov
- značilnosti vrst lesa, lesni polizdelki, orodja za obdelavo lesa, obdelovalni postopki
- gozdni škodljivci
- raziskovalni pohodi
- kromatografija barvil jesenskih listov
- drevesni horoskop
- izgradnja gozdnih poligonov, gozdne table ...

DOBITNIKI PLAKET 2023/2024

- OŠ Antona Ingoliča Sp.
Polskava, PŠ Zg. Polskava
- OŠ Domžale
- OŠ Lenart
- OŠ Louisa Adamiča, PŠ Žalna
- OŠ Miklavž na Dravskem polju,
Vrtec Ciciban
- OŠ Ob Rinži Kočevje
- OŠ Stopiče, PŠ Podgrad
- OŠ Šmartno pri Slovenj Gradcu
- OŠ Toma Brejca Kamnik
- OŠ Vodice
- OŠ Zbora odposlancev Kočevje
- VIZ II. OŠ Rogaška Slatina
- Vrtec Črnuče, enota Gmajna
- Vrtec Črnuče, enota
Sapramiška

**ČESTITKE VSEM NA NOVO
CERTIFICIRANIM LEAF
USTANOVAM!**

DOBITNIKI LISTOV 2023/ 2024

- VVZ Kekec Grosuplje
- CUDV Dobrna
- CUDV Radovljica
- CUEV Strunjan
- OŠ 27. julij Kamnik PP
- OŠ Adama Bohoriča Brestanica
- OŠ Antona Aškerca Rimske Toplice
- OŠ Cerkvenjak Vitomarci, POŠ Vitomarci
- OŠ Dušana Flisa Hoče, Vrtec Hoče
- OŠ Frana Kranjca Celje
- OŠ Glazija Celje PP
- OŠ Gorišnica
- OŠ IV. Murska Sobota
- OŠ Ivana Skvarče Zagorje, PŠ Čemšenik
- OŠ Kuzma
- OŠ Lava Celje
- OŠ Lesično
- OŠ Leskovec pri Krškem
- OŠ Leskovec pri Krškem, PŠ Veliko Podlog
- OŠ Louisa Adamiča Grosuplje
- OŠ Miren, PŠ Bilje
- OŠ Notranjski odred Cerknica in POŠ 11. maj Grahovo
- OŠ Roje PP
- OŠ Sveta Ana
- OŠ Štore, Vrtec Lipa

**ČESTITKE VSEM PONOVO
CERTIFICIRANIM LEAF
USTANOVAM!**

DOBITNIKI LISTOV 2023/ 2024

- OŠ Vransko-Tabor, OE Vrtec Tabor
- OŠ XIV. divizije Senovo, Enota VRTEC
- OŠ Železniki, Vrtec Železniki
- ŠCC, SŠ za gradbeništvo in varovanje okolja
- Vrtec Črnuče, enota Ostržek
- Vrtec Galjevica Ljubljana
- Vrtec Križevci pri Ljutomeru
- Vrtec Križevci
- Vrtec Krkine lučke pri OŠ Vavta vas
- Vrtec Ledina
- Vrtec Ljutomer
- Vrtec Mavrica Vojnik
- Vrtec Mojca, Ljubljana
- Vrtec Otona Župančiča Ljubljana
- Vrtec Pednjped Ljubljana
- Vrtec Pobrežje Maribor, Enota Čebelica
- Vrtec pri OŠ Lovrenc na Pohorju
- Vrtec Rogaška Slatina
- Vrtec Šentvid
- Vrtec Tezno Maribor
- Vrtec Velenje
- VVZ Kekec Grosuplje, enota Kekec
- VVZ Kekec Grosuplje, enota Kosobrin
- VVZ Kekec Grosuplje, Enota Mojca
- VVZ Kekec Grosuplje

**ČESTITKE VSEM PONOVO
CERTIFICIRANIM LEAF
USTANOVAM!**

DOBITNIKI PRIZNANJ 2023/ 2024

- OŠ Antona Aškerca Velenje
- OŠ Božidarja Jakca
- OŠ Cerkvenjak - Vitomarci
- OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača, PŠ Vreme
- OŠ Dravljje Ljubljana
- OŠ Ig
- OŠ Jela Janežiča PP
- OŠ Louisa Adamiča, PŠ Žalna_2
- OŠ Orehek Kranj
- OŠ Pod goro Slovenske Konjice
- OŠ Polzela
- OŠ Središče ob Dravi, Vrtec Navihančki
- OŠ Stranje
- OŠ Šmarje pri Jelšah
- OŠ Šmarjeta, Vrtec Sonček
- OŠ Šmihel, PŠ Birčna vas
- OŠ Tončke Čeč
- OŠ XIV. divizije Senovo
- STAŠ Ljubljana
- ŠC Celje - SŠSMM
- Vrtca Otona Župančiča Slov. Bistrica
- Vrtec pri OŠ Cankova
- Vrtec Radenci – Radenski mehurčki, enota Grozdek
- Vrtec Vrhovci, enota Rožnik
- Vrtec Zreče
- VVZ Kekec Grosuplje_3

